

neke slatke oči,
 čaša suštine
 duboka sadržaja
 čistog postojanja,
 života što prolazi
 s vječnim nadanjem.

Preveo sa španjolskog:
 Jordan JELIĆ

MOGUĆNOSTI - ČASOPIS ZA KNJIŽEVNOST, UMJETNOST
 I KULTURNE PROBLEME (SPLIT, 1991.)

SNOVI*

Ivan Martinac

DVIJE NEMANI

Sinoć sam sanjao prekrasnu uvalu
 nalik na onu u kojoj sam učio plivati
 More je bilo blijedoplavo, dno šljunkovito
 Nedaleko od obale, iz morske pjene,
 izvirivala je ružna, zla neman,
 a odozgo s uzvišenja
 neka meni sklona, što znači — dobra neman
 bacala je golemo kamenje na onu, zlu, u moru
 koja je krvarila, krvarila, krvarila
 dok nije iskrvarila
 i potonula
 Masna mrlja, površine od oko dvadeset metara,
 se razišla
 i ja sam ušao u posve prozirno more
 i zaronio koliko sam mogao

...
 2. 1. 1988.

* Iz neobjavljene knjige pjesama ČIŠĆENJE HRAMA

NEZNANAC

Vidiš, reče, skidajući obli šešir, kako je sve jednostavno
Iz rupice, tik do nosa, curi mu tamnosmeđa tekućina,
a netko u daljini viče: Martinac, Martinac!

Došao sam na jedan dan,
pokušavam rastumačiti neznancu,
no on me uopće ne sluša,
gase se svjetla,
kap po kap teče (ako je to) obraz
dok ulazimo u crninu

...
7. 1. 1988.

BORGES

Pred zoru sam usnio san:
široko ušće rijeke, stol, četiri stolice
Na prvoj kalež
Na drugoj argentinski (čileanski?) novčić
Na ostale dvije Jorge Luis Borges potrbuške leži
i kroz optičko staklo što ga je izbrusio Spinoza
promatra dva-tri mrava i jednu krastavu kornjaču

...
9. 1. 1988.

MILICIONAR

Na putu mi se ispriječio Arheološki muzej
i neka smrdljiva bara u kojoj su meketale
svinje
Meee, meee, meee
Vas je, primjećujem, strah
zaskoči me mlad milicionar
Ne, ni najmanje, ma kakvi,
ali bih, ipak, volio znati

je li sve ovo legalno
Jest, legalno je,
odgovori on
i uz to doda
Pička njima materina,
pička njima materina

...
13. 1. 1988.

MATOŠ

Čini se da je svaki odgovor točan
reče mi, u snu, Matoš
misleći, valjda,
na uvijek ista poniženja,
rasprave sa sudbinom,
jednosmjerno bratstvo

...
16. 1. 1988.

VOJISLAV (KOKAN) RAKONJAC

Zdraviji i ljepši nego ikada
prilazi mi Vojislav Rakonjac,
koji se, prema onome što priča,
još od 69.
(kada su sve novine objavile vijest
o njegovoj nagloj smrti)
krio u južnoj Francuskoj
Što kažeš na to, upita Kokan
Ne možeš ni zamisliti
s kojim ću veseljem
objaviti da si živ
da, zapravo, nisi ni bio mrtav, Kokane

...
29. 1. 1988.

BAKARIĆ

Ne baš osobito raspoložen prolazim pokraj PRIME
čitajući članak INTELEKTUALAC VELIKOG FORMATA
tiskan u »Slobodnoj Dalmaciji« 16. siječnja 1988.

Ispod fotografije piše

MISLILAC, PUBLICIST I DRŽAVNIK Dr VLADIMIR BAKARIĆ
a po sredini, između obrva dotičnoga
čuči i mrda mala vinska mušica

...

31. 1. 1988.

KRLEŽA

Miroslav Krleža, s plutenim čepom u očnoj duplji,
mi reče

kako je sanjao Emanuela Vidovića, koji mu tada,
od riječi do riječi, reče:

Onaj koji umre ovdje probudit će se ondje,
a onaj koji umre ondje probudit će se ovdje
i dobit će boje u ruke
i moći će slikati

...

21. 2. 1988.

INTÉRIEUR

Dok Tonko Maroević razgleda Novogodišnje čestitke
Ješa Denegri ulazi u sobu prevrćući kutnjak
preko jezika

Čiji je, tvoj ili tuđi, upita Tonko
Moj, odgovori Ješa,
umrla mi je baba
(majka od oca)
Tako vazda biva, reče Tonko
U kutu sobe sjedi Igor Zidić

Drži široku, plastičnu cijev u ustima

...

4. 3. 1988.

BELI

Dok bježim od trojice
iza ugla naletim na Joška Bojića
(zvanog Beli)
koji mi hitro dodaje pištolj na fosfor
Kako se upotrebljava, pitam ga
Samo pritisneš!
Dostiže me prvi progonitelj,
zatim — drugi i treći
Ispaljujem fosfor u njihova lica
Razdvajaju se, teturaju.
Ja i Beli trčimo niz Plinarsku
Sad moraš otići u inozemstvo, reče on,
ali ni tamo nećeš biti siguran

...

14. 4. 1988.

IVO LUKAS

U crnom odijelu, bijeloj košulji i crnoj kravati
ruku pod ruku s onom užasnom ženom
koju u Splitu zovu »sve do jaja«
Ivo Lukas korača
od Narodnog trga do Trga braće Radića i govori,
mimoilazeći mene koji stojim u vratima zlatarije
čiji su negdašnji vlasnici bili Jovići,
da je vidio Miću Pansinija,
Toma Gotovca i Vladu Peteka
u plinovitom stanju

...

15. 4. 1988.

MELE

Sinoć sam sanjao kako Mele, Jasna, ja i Valdi
 putujemo spavaćim kolima u četverokrevetnoj kabini
 i kako Mele neprekidno razgovara s mojim ocem
 i svaki čas ponavlja: ludo, ludo, ludo,
 a ludo je, čini se, to, što mojega oca,
 koji čuči uz vrata,
 vidimo samo ja i Mele
 Jeste li, možda, za piće?
 upita, odjednom, naš neobični suputnik
 na što se Ante Melada, visok i lijep čovjek,
 pretvori u gustu, zelenu paučinu
 i ude u staklenku,
 jednu od onih u kojima se čuva zimnica

...
 27. 5. 1988.

ANDRIĆ

U snu, preko ramena Ive Andrića,
 jasno vidim rečenice:
 Kako Vaši?
 Šta ima novo u Zagrebu?
 i nadnevak: 19. XI. 1920.
 Ujutro otvaram knjigu
 JELENA — ŽENA KOJE NEMA
 i pronalazim pismo Zdenki Marković
 Draga gospođice,
 Ja future pišem PISAĆU
 a nipošto PISAT ĆU.
 To mi nemojte mijenjati.
 Sve ostalo možete i treba da promijenite,
 naročito one ekavske riječi.
 Samo naslov BREGOVI ostaje
 jer ne pišem BRIJEGOVI.
 Nemojte biti nerasploženi.
 Kako Vaši?
 Šta ima novo u Zagrebu?

...
 24. 7. 1988.

MATE RAOS

Dok je moj pokojni otac Jakov još bio živ
 često sam sanjao kako šetamo zajedno
 do jednog, na javi nepostojećeg, malog zdanja
 Otkako je umro ili, točnije, preselio u naličje mašte
 nikad mi više nije dolazila u san ta kamena kućica
 i tek sinoć sam se, opet, uputio k njoj
 makar me ništa
 (ni u krajoliku, ni u ljubičastim bojama sutona)
 nije na ranije snove podsjećalo
 Hitajući tako ogoljelom stazom
 ugledah iznenada mršavu spodobu
 kako brzim koracima izranja iz zemlje
 Mate, viknuo sam, Mate,
 jesi li možda prošao pokraj,
 o, Bože, pokraj čega...
 Odjednom zanijemih
 kao da me neki sablasni prsti drže za usta
 no Matko se nasmijao i krenuo prečicom
 uz žute agave — sirotice marjanske
 nizdol,
 prema moru

...
 19. 11. 1988.

ARMIJA

za S.V.

Sinoć sam sanjao kako sam u uniformi,
 kako me nagovaraju da nešto režiram
 i kako tumačim — tom kapetanu koji me nagovara,
 da sam, svojedobno, za vrijeme redovnog vojnog roka,
 a prilikom otvaranja Doma Armije u Kranju,
 postavio jednočinku, prevedenu sa slovenskog
 na veoma loš srpski

MATI

da su, tom prilikom, vojnici različitih nacionalnosti
 igrali muške uloge, a glumice (Slovenke) iz Kranjskog
 gledališča — ženske
 i da je svim oficirima (posebno Slovencima)
 bilo izuzetno stalo da predstava uspije
 On se smije, a ja mu kažem:
 To je bilo onda, družbe kapetane bezbednosti,
 sada sam mnogo stariji, a imam i prečeg posla

...
 17. 12. 1988.

GORBAČOV

Moja sestra Tatjana i ja
 (u dobi od 8 i 10 godina)
 promatramo odozdo
 Mihaila Sergejeviča Gorbačova,
 rugamo se njegovim jarkožutim cipelama
 i crvenim podvezicama, a on se srdi
 i tjera nas iz sobe

...
 10. 1. 1989.

MOMČILO POPADIĆ

Štakori nam se motaju oko nogu,
 zavlache u nogavice,
 po tri-četiri u svaku nogavicu
 Mrštím se, a Momčilo govori:
 Ne brini, sve će se opet srediti,
 sve će ponovno doći na svoje mjesto

...
 18. 3. 1989.

MIRJANA

Sinoć sam sanjao da me je Rajna pozvala u stan,
 ne u Stevana Sremčevića br. 4 nego u neki drugi,
 s istim namještajem
 I Valdi je bila sa mnom
 Ušli smo iz prve (veće) u drugu (manju) sobu
 Na zidu je visjelo pet fotografija:
 Staša zvani Fantom, Petko, Pega, Borko Niketić,
 a ja sam, navodno, bio posljednji
 Jesi li to ti, upita Valdi?
 NE!
 I doista, na moj odgovor
 fotografija se rasvijetlila
 i jasno se vidjelo da sam u pravu
 Pored prozora stoji Božo
 Po svemu je Božo, ali umjesto vlastita lica
 ima lice one spodobe što ju je Victor Sjöström
 dotaknuo u pustoj ulici
 Pogledam desno
 Za klavirom sjedi Mirjana
 Niz obraz joj cure suze

...
 25. 12. 1989.

VALDI

Jučer poslijepodne, 27. prosinca 1989.
 na blagdan sv. Ivana apostola
 sanjao sam kako gutam neke papire
 Valdi mi prilazi i pita:
 Zašto gutaš taj papir?
 Slegnem ramenima,
 jer su mi puna usta,
 a ona se razbjjesni:
 To više ne mogu izdržati!
 To se doista ne može izdržati!
 vikne i ode,
 ali je odlazeći skinula cipele,
 a to nije žena, koja bi mogla ostaviti
 svoje najljepše cipele

...
28. 12. 1989.

TOMISLAV GOTOVAC

*Gotovac mi priča, preko telefona,
da mu je moja djevojka napipala tumor na bedru
Ona je pored mene, on to zna, smijulji se, priča
i nije mu neugodno*

...
8. 1. 1990.

VEDRAN GLIGO

*Gledam projekciju Valdinog filma
i sa špice doznajem
da je montažer
Gligo
Tako je trebalo biti
reče Valdi
On je imao više vremena*

...
17. 1. 1990.

ONA ŽENA

*Sinoć sam sanjao onu ženu, koju sam ljeti 1956.
vidio u tramvaju u Zagrebu
Bila je u istoj, svjetloj haljini, bez grudnjaka
Male, oštre bradavice na isti su način »probijale«
tanku tkaninu
Iza lijepo oblikovanog uha kovrčala se ista, crna kosa
i sišla je, naravno, na istoj stanici, kod »Kinoteke«*

...
28. 1. 1990.

MOJA MAJKA

*Pred jutro sam prvi put sanjao svoju majku
kako se smije ispred vrata u Cankarevoj
Neki neznanci su oko nje, a drugi unose u hodnik
bukete bijelih ljiljana*

...
12. 4. 1990.

TONČI PETRASOV MAROVIĆ

*Noć poslije nego sam čuo
za njegovu nepomičnost
vidio sam u snu Tonča
kako, nag do pojasa,
sjedi preko puta mene
u povodu obljetnice
Društva književnika Hrvatske
Viknuo sam: ZNAM ŠTO RADIŠ!
a on se nasmiješio
isturivši četvrtastu bradu
ZNAM I ZAŠTO! opet sam viknuo
ali u tom trenutku priđe
Mirko Tomasović
i upita Petrasova:
Jesu li Raos i Gotovac
morali umrijeti?
Jesu li uistinu mrtvi?
Marović ga nije razumio,
skupio je guste obrve
i gledao kroz Mirka
kako se budim,
kako se jedva budim*

...
19. 11. 1990.